

Даниел кітабы — Жеті саны

Жеті патша

Jeff Pippenger

2023-12-02

Жеті күркіреу 1798 жылдан 1844 жылғы 22 қазанға дейінгі тарихты бейнелейді. Сол тарих Яһуда патшалығының б.з.д. 677 жылғы Манасиядан бастап б.з.д. 586 жылғы Седекияға дейінгі соңғы жеті патшасы арқылы типологиялық түрде алдын ала көрсетілген еді.

Қасиетті реформалау желілерінде бірінші періштенің күшейтілуінің бір сипаты — бүкіләлемдік бір нәрсені айқындайтын нышан. 1840 жылғы 11 тамызда бірінші періштенің хабары күшейтілді, содан кейін бұл хабар әлемдегі әрбір миссия стансасына жеткізілді.

«1840–44 жылдардағы адвенттік қозғалыс Құдай құдіретінің даңқты көрінісі болды; бірінші періштенің хабары дүниежүзіндегі әрбір миссионерлік стансаға жеткізілді». Ұлы күрес, 611.

Сол уақытта пайғамбарлық тұрғыдан Аян кітабының оныншы тарауындағы періште түсіп, бір аяғын жерге, ал екінші аяғын теңізге қойды. Уайт қарындас мұны хабардың бүкіләлемдік ауқымының нышаны ретінде айқындады.

«Періштенің бір аяғы теңіздің, екіншісі құрлықтың үстінде тұрған орны хабардың жариялануының кең ауқымын білдіреді. Ол ұлан-ғайыр сулардан асып, басқа елдерде, тіпті бүкіл дүниеге де жарияланатын болады». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, 7-том, 971-бет.

Кирдің алғашқы жарлықты жариялауы бүкіл әлемге арналған жарлық болды.

Парсы патшасы Кирдің патшалығының бірінші жылында, Жаратқан Иенің Еремияның аузы арқылы айтқан сөзі орындалуы үшін, Жаратқан Ие Парсы патшасы Кирдің рухын оятты; сондықтан ол бүкіл патшалығы бойынша жарлық жариялап, оны жазбаша түрде де бекітіп, былай деді: «Парсы патшасы Кир былай дейді: Көк Тәңірі Жаратқан Ие жер бетіндегі барлық патшалықтарды маған берді; әрі Ол маған Яһудадағы Иерусалимде Өзіне арнап үй салуды тапсырды. Оның бүкіл халқының арасынан араларыңда кім бар? Оның Құдайы өзімен бірге болсын, сонда ол Яһудадағы Иерусалимге барып, Иерусалимдегі Израилдің Құдайы Жаратқан Иенің үйін салсын. (Ол — Құдай.) Ал кімде-кім өзі уақытша тұрған қай жерінде қалса, сол жердің адамдары оған Иерусалимдегі Құдайдың үйі үшін ерікті тартудан өзге, күміспен, алтынмен, мүлікпен және малмен жәрдем берсін». Сонда Яһуда мен Бунамия әулеттерінің басшылары, діни қызметкерлер мен леуіліктер, сондай-ақ Құдай рухын оятқан адамдардың бәрі Иерусалимдегі Жаратқан Иенің үйін салу үшін жолға шығуға көтерілді. Езра 1:1–4.

1840 жылғы 11 тамызда алғашқы періште дүниежүзіндегі әрбір миссиялық бекетке жеткізілгеніндей, Кир алғашқы жарлықты жариялаған кезде өзін «жер бетіндегі барлық патшалықтардың» патшасы ретінде таныстырады. Уайт ханым «Иса Мәсіхтің Өзінен кем

емес Тұлға» деп айқындаған Аян кітабының оныншы тарауындағы періштенің түсуі Аян кітабының он сегізінші тарауындағы құдіретті періштемен бірдей пайғамбарлық сипаттарға ие. Уайт ханым алғашқы періштенің мақсаты Аян кітабының он сегізінші тарауындағы періштенің мақсатымен бірдей болғанын айқындайды.

«Иса жер тұрғындарына Өзінің екінші рет көрінуіне дайындалуды ескерту үшін құдіретті бір періштені төмен түсуге жіберді. Періште көкте Иса Мәсіхтің алдынан аттанғанда, оның алдында аса жарқын әрі салтанатты нұр жүріп отырды. Маған оның міндеті — жерді өз даңқымен нұрландыру және адамзатты Құдайдың келе жатқан қаһары туралы ескерту екені айтылды». Early Writings, 245.

Бірінші періштенің күш-қуаттандырылуы бүкіләлемдік қырды айқындайтын рәміз болып табылады. Мәсіхтің заманындағы бірінші хабар Мәсіхтің шомылдыру рәсімінен өтуі кезінде күш-қуатқа ие болды. Жазбалар бүкіл Израилдің Жоханның хабарын есту үшін шөл далаға шыққанын көрсетеді.

Сонда оған Иерусалим, бүкіл Яһудея және Иорданның айналасындағы бүкіл өңір шықты; олар күнәларын мойындап, одан Иорданда шомылдыру рәсімінен өтті. Матай 3:5, 6.

Мәсіхтің қызметі ежелгі Израилге бағытталды, әрі сол пайғамбарлық мағынада бүкіл дүние Мәсіхтің шомылдыру рәсімі өткен орын — Иорданға тартылды. Алайда шомылдыру рәсімі де, Мәсіх шомылдыру рәсімінен өткен кезде оның білдірген мәні де, бүкіл әлемге бағытталған еді.

Жохақым есімі «Құдай көтеріледі» дегенді білдіреді, әрі Мәсіхтің шомылдыру рәсімінде Жақия Мәсіхті судан алып шыққанда, сулы қабірден «көтеріліп шығудың» рәмізі сол күш-қуаттандырудың бір бөлігіне айналды. Біз бұған дейін келтірген Езра кітабының алғашқы төрт аятының контекстінде, бесінші аят жарлықты естігендердің жауабын мына сөздермен сипаттайды: «Сонда Яһуда мен Бунамияның ата-бабалар әулеттерінің басшылары, сондай-ақ діни қызметкерлер мен леуіліктер, рухын Құдай көтергендердің бәрі Иерусалимдегі Жаратқан Иенің үйін салуға бару үшін көтерілді». Бірінші хабар күш-қуатқа ие болғанда, Жохақым есімімен бейнеленгендей, көтерілу болады.

2001 жылғы 11 қыркүйекте үшінші періштенің құдіретті қозғалысының алғашқы хабары, бірінші періштенің құдіретті қозғалысының алғашқы хабарының қуаттандырылуымен бейнеленгендей, күш-қуат алды. Уайт қарындас сол күні Қос мұнараның қирауы туралы пікір білдіреді.

«Менің Нью-Йорк алып толқынмен жуылып кетуге тиіс деп жариялаған сөзім енді тарап жүр ме? Мен мұны ешқашан айтқан емеспін. Мен тек сол жерде қабат-қабат бой көтеріп жатқан зәулім ғимараттарға қарап: “Жаратқан Ие жерді қатты сілкіндіру үшін орнынан тұрған кезде, қандай қорқынышты көріністер болады десеңші! Сонда Аян 18:1–3-тегі сөздер орындалады”, — дедім. Аян кітабының он сегізінші тарауының түгелі жер бетіне келетін нәрселер жөніндегі ескерту болып табылады. Бірақ Нью-Йоркке не келетіні туралы маған арнайы берілген нұр жоқ; тек бір күні ондағы ұлы ғимараттардың Құдай

күдіретінің бұруы мен төңкеруі арқылы құлатылатынын білемін. Маған берілген нұрдан мен жойқын қиратудың дүниеде бар екенін білемін. Жаратқан Иеден бір ғана сөз, Оның күдіретті күшінің бір ғана жанасуы — сонда осы алып құрылыстар құлайды. Біз елестете де алмайтын үрейлі көріністер болады». Review and Herald, July 5, 1906.

Жүз қырық төрт мыңның тарихындағы бірінші хабардың қуаттандырылуы кезінде Жаратқан Ие жерді “қатты сілкіндіру” үшін “орнынан тұрды”. Ехоякимнің есімі бірінші хабардың қуаттандырылуын бейнелейді. 1840 жылдың 11 тамызында Жаратқан Ие Өзінің тағынан көтеріліп, жерге түсті де, құрлық пен теңіздің үстіне тұрды. Кирдің алғашқы жарлығы кезінде адалдар орнынан тұрды. Ехояким — тек бірінші періштенің келуінің ғана емес, сонымен бірге бірінші періштенің қуаттандырылуының да нышаны.

Ехоякім соңғы үш патшаның біріншісін бейнелейді, бірақ ол сондай-ақ Иерусалимнің жойылуына алып баратын жеті патшаның бесіншісін де бейнелейді. Сол жеті патшаның есімдері өте мәнді. Ол жеті патша — Манассия, Амон, Жосия, Ехоахаз, Ехоякім, Ехоякин және Седекия.

Миллершілердің тарихында Манассе 1798 жылғы ақырзаман уақытын білдіреді. Манассе «ұмыттыру» дегенді білдіреді, және дәл 1798 жылы Тирдің жезөкшесі жетпіс жылға ұмытылады. Манассе аса зұлым патшалардың бірі болды және назарға алынуға тиіс пайғамбарлық сипаттарға ие.

Яһуданың соңғы жеті патшасы 1798 жылдан 1844 жылдың 22 қазанына дейінгі жеті күн күркіреуінің тарихын бейнелейді. Манаса осы жеті патшаның біріншісі болды, әрі жетінің алғашқы патшасы ретінде ол жеті патшаның соңғысы Седекияны типологиялық тұрғыдан бейнеледі. Иса әрдайым ақырды бастауымен сәйкестендіреді. Жетінің соңғы патшасы Седекия Бабыл тұтқынының құлдығына айдап әкетілді. Соңғы жеті патшаның алғашқы патшасы да Бабыл тұтқынына әкетілді, осылайша соңғы патшаның Бабыл тұтқынына әкетілуін типологиялық тұрғыдан бейнеледі.

Жаратқан Ие Манасеге де, оның халқына да сөйледі; бірақ олар құлақ аспады. Сондықтан Жаратқан Ие оларға Ассур патшасының әскербасыларын қарсы алып келді; олар Манасені тікеннің арасынан ұстап алып, шынжырмен байлап, Бабылға алып кетті. Ол қайғы-қасіретте болған кезінде өз Құдайы Жаратқан Иеге жалбарынып, ата-бабаларының Құдайының алдында қатты кішірейді. Оған мінажат етті; сонда Ол оның тілегін қабыл алып, жалбарынуын естіп, оны қайтадан Иерусалимге, өз патшалығына қайтарды. Сонда Манасе Жаратқан Иенің Құдай екенін білді. 2 Шежірелер 33:10–13.

Манасияның Жаратқан Иенің Құдай екенін танып-білуі оның патшалығынан айырылып, содан кейін өз патшалығына қайта қалпына келтірілуі арқылы жүзеге асты. Набуходоносор да, Манасия сияқты, патшалығынан айырылып, содан соң қайтадан қалпына келтірілгеннен кейін Жаратқан Иені танып-білді.

Күндердің соңында мен, Набуходоносор, көзімді көкке көтердім, сонда ақыл-санам өзіме қайта оралды; мен Ең Жоғарыны мадақтадым, мәңгі тірі Тұлғаны дәріштеп,

құрметтедім; Оның билігі — мәңгілік билік, әрі Оның патшалығы ұрпақтан-ұрпаққа жалғасады. Жер бетінің барлық тұрғындары түкке тұрғысыз деп есептеледі; Ол көктегі әскердің арасында да, жер тұрғындарының арасында да Өз еркіне сай әрекет етеді; Оның қолын ешкім тоқтата алмайды, не Оған: «Не істеп жатырсың?» — деп айта алмайды. Сол сәтте ақыл-санам өзіме қайта оралды; патшалығымның даңқы үшін абыройым мен салтанатым өзіме қайтып келді; кеңесшілерім мен ұлықтарым мені іздеп келді; мен өз патшалығымда қайта орнықтым, әрі маған асқан ұлылық қосылды. Енді мен, Набуходоносор, көктің Патшасын мадақтаймын, ұлықтаймын және құрметтеймін, өйткені Оның барлық істері — ақиқат, жолдары — әділ сот; тәкаппарлықпен жүргендерді Ол төмен түсіруге құдіретті. Даниял 4:34–37.

Манассияның тәжірибесі Набуходоносордың басынан өтті. Манассия Яһуданың соңғы үш патшасының тарихындағы «ақыр заманды» және жетпіс жылдық тұтқындық туралы пайғамбарлықтың келуін бейнелейді. Набуходоносор үш жарлықтың тарихындағы «ақыр заманды» бейнелейді, дәл сол сияқты 1798 жыл жеті күркіректің тарихындағы «ақыр заман» болды. Жаңа ғана келтірілген аяттарда Набуходоносордың ақыл-санасы өзіне «күндердің соңында» қайта оралды. «Күндердің соңы» деген тіркес Даниял кітабының он екінші тарауында да айтылады.

Ал сен өз жолыңмен ақырына дейін жүр; өйткені сен тынығарсың және күндердің ақырында өз үлесінде тұрарсың. Даниел 12:13.

Даниял кітабының он екінші тарауындағы «соңғы күндер» — бұл «ақырзаман уақыты», өйткені Даниялға «соңына дейін бар» деп айтылған еді. Сол кезде Даниял «өз сыбағасында тұратын» болады. «Өз сыбағасында тұру» оның мақсатын орындау дегенді білдіреді; мұны Даниял өз кітабы соңғы күндердің, яғни «ақырзаман уақытының» кезінде ашылғанда орындады. Сол уақытта даналар түсінетін «білімнің артуы» болады. Набуходоносордың күндерінің соңында оның «түсінігі» өзіне қайта оралды.

«Құдай адамға атқару үшін айрықша бір іс тапсырғанда, ол Даниял сияқты өзіне тиесілі үлесі мен орнында тұруы тиіс, Құдайдың шақыруына жауап беруге даяр, Оның мақсатын орындауға әзір болуы тиіс». Manuscript Releases, volume 6, 108.

Манасия Яһуданың соңғы үш патшасының тарихындағы «ақырзаман уақытын» бейнелейді, ал Набуходоносор үш жарлықтағы «ақырзаман уақытын» бейнелейді. Манасиядан кейін оның ұлы Амон келді.

Амон «үйрету» дегенді білдіреді және мөрі ашылған хабардағы «даналарды» үйрететін «білімнің артуы» болған уақыт кезеңін бейнелейді. Амоннан кейін Жосия келді — жетеуінің ішіндегі пайғамбарлық тарихы біршама жақсы, бірақ күрделі, жалғыз патша.

Жосия «Құдайдың іргетасы» дегенді білдіреді және «ақыр заман уақытында» мөрі ашылған шындықтардың орнығуын бейнелейді. Амон арқылы бейнеленген білімнің артуы Ғабриел мен өзге киелі періштелердің жетекшілігі арқылы Уильям Миллер тарапынан жүйеленіп, біріктірілді. Миллердің еңбегі Жосия есімімен бейнеленеді, өйткені ол қозғалыстың іргетастарын қалады. Жосияға қатысты анықталуға тиісті жайттар бұдан да көп, бірақ енді

оның ұлы Ехоахазға көшеміз.

Ехоахаз патшалық құра бастағанда жиырма үш жаста еді; ол Иерусалимде үш ай патшалық құрды. Анасының аты — Либналық Еремияның қызы Хамутал еді. Ол Жаратқан Иенің алдында зұлымдық жасады, өз әкелерінің істегендерінің бәріне сай істеді. Сонда перғауын Нехо оны Иерусалимде патшалық құрмасын деп, Хамат жеріндегі Риблада кісендеп қойды; әрі елге жүз талант күміс пен бір талант алтын алым салды. Перғауын Нехо Жосияның ұлы Елиакымды әкесі Жосияның орнына патша етті де, оның атын Ехояким деп өзгертті; ал Ехоахазды алып кетті: ол Мысырға барып, сол жерде өлді. Патшалықтар 4-жазба 23:31–34.

Жоахаз «Ехоба ұстап алды» дегенді білдіреді, әрі оны перғауын Нехо ұстап алды. Жосияның ұлы Жоахазды перғауын Нехо ұстап алып, оның орнына «көтеретін Құдай» дегенді білдіретін інісі Елиакымды қойды. Содан кейін перғауын Нехо Елиакымның атын «Құдай көтеріледі» дегенді білдіретін Жоаким деп өзгертті. Аттың өзгертілуі — келісімдік қарым-қатынастың нышаны, ал бірінші хабардың құдіретпен бекітілуі кезінде Құдай бір мезгілде бұрынғы келісім халқынан өтіп бара жатып, бір халықпен келісімге кіреді.

1840 жылғы 11 тамызда үш жүз тоқсан бір жыл және он бес күн бойы босатылған төрт желмен бейнеленген Осман империясы тежелді, немесе Ехоахаз дегеннің мағынасына сай айтқанда, олар «ұсталып алынды». Сол уақытта Елиаким патша етіліп, оның аты Ехоиаким болып өзгертілді, бұл «Құдай көтеріледі» дегенді білдіреді. Ехоиакимнен кейін Киелі жазбаларда үш аты бар оның ұлы Ехония келді.

Ехояхин есімі «Жаратқан Ие орнатып, бекітеді» дегенді білдіреді. Ол Ехоякимнің ұлы болды және Құдай жаңа, шынайы, протестанттық мүйізді «орнатып, бекіткен» кезде, 1844 жылдың көктемінде екінші періштенің келуін білдіреді. Екінші періштенің хабары Түн ортасындағы Айқай хабары арқылы қуаттандырылды, ал Ехония мен Кония есімдері «Құдай бекітеді» дегенді білдіреді. Бір мағынаға ие осы үш есім Түн ортасындағы Айқайдың екінші періштенің хабарына қосылуын бейнелейді. Қасиетті Рухтың соңғы рет молынан төгілуі кезінде, Қатты Айқай барысында, жүз қырық төрт мың мөрленеді. Жүз қырық төрт мыңның мөрленуі Миллерлік қозғалыстың Түн ортасындағы Айқайында типтік түрде алдын ала бейнеленді, ал Ехояхин, яғни Ехония және Кония деп те аталатын, мөрлеудің нышаны болып табылады.

Тірімін, — дейді Жаратқан Ие, — Яхуда патшасы Ехоякимнің ұлы Кония Менің оң қолымдағы мөр жүзігім болса да, Мен сені сол жерден жұлып алар едім; және Мен сені жаныңды іздегендердің қолына, өзінен қорқатындардың қолына, яғни Бабыл патшасы Набуходоносордың қолына әрі халдейлердің қолына тапсырамын. Сені де, сені туған анаңды да өздерің тумаған бөтен елге лақтырып тастаймын; сонда сол жерде өлесіндер. Ал қайтып оралуды аңсайтын жерге олар енді қайтып оралмайды. Осы Кония деген адам менсінілмейтін, сынған пұт па? Ол ешкімге ұнамайтын ыдыс па? Неліктен ол да, оның ұрпағы да қуылып тасталды, неліктен өздері білмейтін жерге лақтырылды? Уа, жер, жер, жер, Жаратқан Иенің сөзін тыңда. Еремия 22:24–29.

Иехониях, Иекония және Кония мөрлеу уақытын бейнелейді; сол кезде екінші періштенің хабарына Түн ортасындағы айқайдың хабары қосылады. Ол ақымақтардың мөрлену уақытын бейнелейді. Бұл зұлым патша мөрлеу уақытында мәңгілікке Жаратқан Иенің аузынан құсып тасталатындықтан, аңның таңбасын алуға жазылған ақымақ Лаодикиялық қыздарды бейнелейді.

Құдайдың оң қолындағы мөр — Оның мөрі; әрі жүз қырық төрт мыңға мөр басу кезінде Жаратқан Иенің аузынан түкіріліп шығарылатындар қолында «жеті уақыттың» өлшеуіш тіктеуіші болған Зоробабылмен қарама-қарсы қойылады.

Яһуда әміршісі Зоробабелге былай де: Мен көкті де, жерді де шайқалтамын; патшалықтардың тақтарын құлатамын, басқа ұлттар патшалықтарының күшін жоямын; арбаларды да, оларға мінгендерді де төңкеремін; аттар мен олардың мінгендері құлайды, әрқайсысы өз бауырының семсерінен өледі. Сол күні, — дейді Әскерлердің Жаратушы Иесі, — Мен сені, Уа, Зоробабел, Өз қызметшім, Шеалтиел ұлы, — дейді Жаратушы Ие, — алып, сені мөрдей етемін; өйткені Мен сені таңдадым, — дейді Әскерлердің Жаратушы Иесі. Ағгей 2:21–23.

«Жеті мәрте» болып табылатын «сүріндіргіш тас» — Зоробабелдің қолындағы «өлшеуіш салмақ», және ол Құдай жүз қырық төрт мыңды мөрлеу үшін қолданатын «мөр жүзігі» ретінде бейнеленген. Мөр жүзігі, немесе «белгі», Иерусалимде жасалып жатқан жиіркенішті істер үшін «күрсініп, зар жылайтындардың» үстіне қойылады. Күрсіну мен зар жылау мөрленетіндердің тәжірибесін айқындайды, ал күрсіну мен зар жылау — олардың «жеті мәртеңің» еміне деген ішкі үн қатуының нышаны. Бұл — өз күнәлары үшін және әкелерінің күнәлары үшін мойындау. Бұл — олардың 2020 жылғы 18 шілдедегі күйзелістен бері Құдаймен бірге жүрмегенін және Құдай да олармен бірге жүрмегенін мойындау. Бұл — 1863 жылы, Филадельфия Лаодикияға ауысып жатқан уақыт кезеңінде, өте алмай қалған сынақ. Бұл — Қония бейнелейтіндердің мәңгілікке ақымақ лаодикиялық қыздар ретінде, ал Зоробабел бейнелейтіндердің мәңгілікке дана филадельфиялық қыздар ретінде орнығатын уақыт кезеңінің бейнесі болды.

Жохайыннан кейін жеті патшаның соңғысы — Седекия келді. Манассе 1798 жылды және «ақыр заманын» бейнелегендей, Седекия да 1844 жылғы 22 қазанды, яғни аянның «сөйлеп, өтірік айтпайтын» уақытын бейнелеуге тиіс. Седекия — екі еврей сөзінің бірігуінен жасалған есім. Оның бір сөзі — «Ехоба», ал ол Даниял кітабының сегізінші тарауы, он төртінші аятында «тазартылатын» деп аударылған сөзбен біріктірілген. Седекия Құдайдың ғибадатханасының тазартылуын білдіреді; бұл тазарту 1844 жылғы 22 қазанда басталды.

Яһуданың соңғы жеті патшасы 1798 жылдан 1844 жылғы 22 қазанға дейінгі ілгерілей дамыған тарихты бейнелейді. Енояқым 1840 жылғы 11 тамыздың нышаны, ал ол өз кезегінде 2001 жылғы 11 қыркүйекті білдіреді. Ол — бірінші періштенің хабарының күшке енуінің нышаны, әрі ол Даниял кітабының бірінші тарауының алғашқы аятында таныстырылады. Сондықтан Даниял кітабының бірінші тарауының жағдайы мен мәнмәтіні Аян кітабының оныншы тарауында бейнеленген бірінші періштенің хабарының күшке енуі болып табылады. Аян кітабының оныншы тарауында Мәсіх қолында кішкене кітаппен

түсті, ал Жоханға оны жеу бұйырылды. Сондықтан Даниял кітабындағы алғашқы сынақ жеуге қатысты.

Келесі мақалада біз осы тақырыптарды жалғастырамыз.

Сонда Ол маған: «Адам ұлы, саған беріп тұрған осы шиыршықты қарныңа жегізіп, ішінді соған толтыр»,— деді. Сонда мен оны жедім; ол аузымда балдай тәтті болды. Езекиел 3:3.